

โครงการวิจัยในชั้นเรียน

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายแรงงาน

โดย

นายสุธินันท์ กลั่นขาว

โครงการวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา กฎหมายแรงงาน

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย

คำนำ

การจัดทำงานวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายแรงงาน ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๒ ประเภทวิชาแรงงาน สาขาวิชา ไฟฟ้ากำลัง รายวิชา ๒๐๐๐๑ - ๑๐๐๔ กฎหมายแรงงาน วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย ครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากคุณครูแผนกวิชา คอมพิวเตอร์ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำ ผู้จัดทำขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณในความร่วมมือของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๒ วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูล และศึกษาวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ที่มาและความเป็นมา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	๑
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๑
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย	๒
บทที่ ๒ งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ สื่อ Power Point	๓
๒.๒ ประวัติความเป็นมาในการคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายไทย	๔
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิในการประกอบธุรกิจ	๗
๒.๔ แนวคิดของรัฐในการควบคุมการประกอบธุรกิจ	๙
๒.๕ ทฤษฎีกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภค	๑๓
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
๓.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๗
๓.๒ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	๑๗
๓.๓ ขั้นตอนการวิจัย	๑๗
๓.๔ กรอบแนวคิดในการศึกษา	๑๗
๓.๕ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๗
๓.๖ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๗
๓.๗ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๗
๓.๘ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๗
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๙
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลวิจัย	๒๕
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๒๕

ชื่องานวิจัย	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายแรงงาน
ชื่อผู้วิจัย	นายสุธินันท์ กลั่นขาว
กลุ่มสาระการเรียนรู้	แผนกวิชาคอมพิวเตอร์

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลสถิติ รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับสื่อ ให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยจะปฏิเสธไม่ได้เลยว่าการจัดการเรียนการสอนในยุคนี้ ผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองจัด สื่อการเรียนการสอนที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจจะหนีไม่พ้น สื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยโปรแกรม Power Point นั่นเอง ครั้งนี้ ผู้สอน จึงได้นำ โปรแกรม Power Point มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถดำเนินงานวิจัยสามารถเป็นไปตามกำหนดการของแผนการดำเนินงานวิจัย โดยได้รับความกรุณาจากท่านผู้อำนวยการ ท่านรองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคบ้านค่ายที่ให้โอกาสในการทำวิจัยชั้นเรียน และได้รับความร่วมมือจากนักศึกษาระดับชั้น ปวช.๒ แผนกวิชาการไฟฟ้ากำลัง การทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณอาจารย์ปณิสรา จ่างจิตร หัวหน้าแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ ที่ช่วยเหลือเรื่องเอกสารและอำนวยความสะดวกในการทำงานทุกขั้นตอน

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และหากวิจัยในชั้นเรียนฉบับนี้มีข้อบกพร่องประการใดขออภัยมา ณ ที่นี้ และยินดีรับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาแก้ไขต่อไป

นายสุธินันท์ กลั่นขาว

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันสังคมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่ว่า จะเป็นด้านเทคโนโลยี รวมถึงด้านการศึกษาที่มีการพัฒนาไปอย่างกว้างขวางของการจัดการเรียนการสอนโดยครูผู้สอนเป็นผู้บรรยายเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอในการให้ความรู้ รวมถึงไม่อาจดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้ความสนใจบทเรียนที่ผู้สอนบรรยายได้เท่าที่ควร จากกระแสการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของเทคโนโลยีที่ก้าวไกล ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนในแบบเดิม ๆ ล้าสมัยลงไปเรื่อย ๆ การนำเทคโนโลยีเข้า มาช่วย ทำให้การจัดการเรียนการสอนเกิด **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** อย่างมาก ยุค สมัยที่เปลี่ยนไป วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย ที่เป็นสถานที่ศึกษาแบบทวิภาคี ของอาเซียน ดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยสนับสนุนและมุ่งเน้น ให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยจะปฏิเสธไม่ได้เลยว่าจัดการเรียนการสอนในยุคนี้ ผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองจัด สื่อการเรียนการสอนที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจจะหนีไม่พ้น สื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยโปรแกรม Power Point นั่นเอง ครึ่งนี้ ผู้สอน จึงได้นำ โปรแกรม Power Point มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชากฎหมายแรงงานกับนักเรียนแผนกวิชา ไฟฟ้ากำลัง เป็นระยะเวลาหลายภาคเรียนมาแล้ว จึงได้ศึกษา **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายแรงงาน โดยใช้สื่อPower Point ของนักเรียนระดับชั้น ปวช.ปี ที่ 2/1-2 (แผนกวิชาการไฟฟ้า) รหัส 20001-1004 วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย**

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียน ผ่านการเรียนรู้โดยการใช้สื่อการสอน Power Point ที่สร้างขึ้น รายวิชา กฎหมายแรงงาน รหัสวิชา 20001-1004

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายแรงงาน กับสื่อ Power Point ของ นักเรียนระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนมีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากรคือนักเรียนระดับชั้น ปวช. ปี ที่ 2/1-2 แผนกวิชาการไฟฟ้า รหัสวิชา 20001-1004 วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย จำนวน 58 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับ ชั้น ปวช.ปี ที่ 2/1-2 แผนกวิชาการไฟฟ้า วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย จำนวน 58 คน ที่เรียน วิชากฎหมายแรงงาน รหัสวิชา 20001-1004

2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาการวิจัยได้แก่

2.1.2 ตัวแปรอิสระ วิธีสอนแบบใช้สื่อ Power Point

2.1.3 ตัวแปรตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

1. ระยะเวลาในการทดลอง การทดลองครั้งนี้ ในปี การศึกษา 2/2567
2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองในครั้งนี้ใช้เนื้อหา วิชากฎหมายแรงงาน รหัสวิชา 20001-1004

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

รายวิชาในการวิจัย หมายถึง วิชากฎหมายแรงงาน รหัสวิชา 20001-1004 ตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยวิชากฎหมายแรงงาน รหัสวิชา 20001-1004 ของนักเรียนที่ได้มาจากการทำ แบบทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนแบบทดสอบ หมายถึง แบบทดสอบ วิชากฎหมายแรงงาน ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบปรนัยแบบ 4 ตัว เลือก จำนวน 10 ข้อ ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บคะแนนของนักเรียนก่อนเรียนและหลัง เรียนสื่อ Power Point หมายถึง บทเรียนวิชา กฎหมายแรงงาน รหัสวิชา 20001-1004 ที่ผู้วิจัย ใช้เป็นเครื่องมือในการอธิบายวิธีการก่อนเก็บคะแนนของนักเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายแรงงาน ดีขึ้น
2. นักเรียนมีความตั้งใจ และมีความสุขกับการเรียนวิชากฎหมายแรงงาน เพิ่มขึ้น

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับ ชั้น ปวชปีที่ 2/1-2 โดยใช้สื่อ Power Point

วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย ที่มีต่อ องค์กรผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

- 2.1 สื่อ Power Point
- 2.2 ประวัติความเป็นมาในการคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายไทย
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิในการประกอบธุรกิจ
- 2.4 แนวคิดของรัฐในการควบคุมการประกอบธุรกิจ
- 2.5 แนวคิดของรัฐในการคุ้มครองผู้บริโภค
- 2.6 แนวคิดพื้นฐานของกระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภค
- 2.7 ทฤษฎีกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภค
- 2.8 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค
- 2.9 แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยี
- 2.10 ลักษณะสำคัญของสำเนียงรูป
- 2.11งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สื่อ PowerPoint

เป็นชื่อโปรแกรมหนึ่งที่อยู่ในชุดของ Microsoft Office โปรแกรมนี้เน้นในเรื่องการแสดงผลภาพประกอบคำอธิบาย ใช้เพื่อการนำเสนองาน (Presentation) โดยทำเป็นหน้า ๆ อาจทำให้มีเสียงบรรยายประกอบด้วยก็ได้ หรือจะสั่งพิมพ์ออกจากเครื่องพิมพ์ เพื่อแจกผู้ฟังก็ได้ นอกจากการสร้างงาน 프리เซนต์นั้น ออกทางจอภาพแล้วยัง สามารถสร้างเอกสารประกอบการบรรยาย เช่น เอกสารแจก บันทึกสำหรับผู้บรรยาย เป็นต้น รวมทั้งการนำเสนอ งานในรูปแบบของเว็บเพจ และใน Microsoft PowerPoint 2010 ยัง สามารถ บันทึกผลงานลงในซีดีรอมเพื่อนำไปแสดงบนคอมพิวเตอร์ ที่ได้ติดตั้งโปรแกรม Microsoft Power Point ได้ ด้วย

การนำเสนอข้อมูล (Presentation) หมายถึง การบรรยายหรือการนำเสนอผลงานให้แก่ผู้ฟังหรือการถ่ายทอดความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่มีวัตถุประสงค์แน่ชัด ให้ผู้ฟังเข้าใจภายในเวลาที่จำกัด ดังนั้น การนำเสนอจะต้องทราบวัตถุประสงค์ ให้แน่ชัด เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความคิดได้ ตรงตามความต้องการครบถ้วนและกระชับโดยทั่วไป ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที

การเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปหลักการสำคัญ ดังนี้

1. ผู้เรียนเรียนโดยการปฏิบัติกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม
2. ผู้เรียนได้ประเมินผลตนเองทำให้รู้ความก้าวหน้าของการเรียนด้วยตนเองเป็นการสร้างแรงจูงใจทางหนึ่ง
3. มีการเสริมให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในส่วนที่ปฏิบัติได้ถูกต้องและความพยายามที่จะแก้ไขส่วนที่บกพร่อง
4. การเริ่มบทเรียนระยะแรกบทเรียนจะต้องสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียนโดยมีการชี้แนะให้ผู้เรียนทำกิจกรรมได้ถูกต้อง และลดการขึ้นาลงเรื่อย ๆ จนไม่มีการชี้แนะ

ลักษณะสำคัญของโปรแกรมสำเร็จรูป

Schram (มินิส ศีลาเจริญ, 2521 : 17) ได้สรุปลักษณะสำคัญของวิธีสอนบทเรียนสำเร็จรูปของ Skinner ว่า เป็นข้อความสั้น ๆ ซึ่งเรียงลำดับไว้สำหรับเป็นสิ่งที่สร้างความสนใจของนักเรียน

1. ผู้เรียนตอบข้อความรู้แต่ละข้อตามวิธีที่กำหนดได้
2. การตอบของนักเรียนจะได้รับการเสริมแรงโดยการให้ทราบผลทันที
3. ผู้เรียนค่อยๆเรียนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆทีละขั้น
4. ผู้เรียนตอบข้อย่อยได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่

ประวัติความเป็นมาในการคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายไทย

ก่อนมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ประเทศไทย ได้มีการพัฒนากฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเป็นการเฉพาะนอกเหนือจากการคุ้มครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นหลักทั่วไป โดย ในระยะแรกนั้นยังไม่มีกฎหมายกลางที่ใช้คุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคไว้โดยตรง แต่จะเป็นการ ตรากฎหมายออกมาบังคับใช้เป็นเรื่อง ๆ ไป เช่น การตราพระราชบัญญัติทางน้ำนม พ.ศ. ๒๔๗๐ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ซึ่งห้ามมิให้ นำไปใช้เลี้ยงทารก มิฉะนั้นอาจจะท าให้ทารกเกิดความไม่สมบูรณ์แข็งแรงได้ส่งผลให้ประเทศชาติขาดบุคลากรที่มี คุณภาพในอนาคต ซึ่งมีบริษัทผลิตทางน้ นมขึ้นมาจ าน่าย ต่อมาเมื่อประเทศมีการพัฒนา มากขึ้น วิธีการผลิตสินค้าและจ าน่ายสินค้ามีกรรมวิธีที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น รัฐจึงได้ออกกฎหมายพิเศษ อีกหลายฉบับเพื่อคงไว้ซึ่งความปลอดภัยของประชาชนและป้องกันความเสียหายแก่ผู้บริโภคขึ้นมาบังคับใช้ ได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมการขายยา พ.ศ. ๒๔๗๙ พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติควบคุมอาหาร พ.ศ. ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหาร พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๑๗

ต่อมาเมื่อการปฏิวัติอุตสาหกรรม ค.ศ. ๑๗๖๐ ทำให้มีเครื่องจักรไอน้ำมาใช้ ในการทำงานทำให้การผลิตต่าง ๆ สามารถทำได้มากขึ้นหลายเท่าตัวในปลายศตวรรษที่ ๑๘ แนวคิดทางปรัชญาการปกครองแบบปัจเจก

ชนนิยม (Individualism) เริ่มปรากฏชัดและเน้นความเป็นอิสระของบุคคลและให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิมีเสียงในการปกครอง เมื่อผู้ประกอบการมีพลังเพิ่มขึ้น และมีการแข่งขันกันมากยิ่งขึ้น เพื่อความมั่งคั่งของตน การตลาดได้ขยายตัวโตกว่าเดิม เป็นอันมาก ความสำเร็จนี้เป็นผลมาจากการให้แต่ละคนมีส่วนในการแข่งขันทางการค้า ทำให้ระบบ เศรษฐกิจเสรี (Laissez-Faire) และได้รับความนิยม โดยได้ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพ ทางเศรษฐกิจและการปกครองที่ส่งผลดีกว่าเดิมอย่างเด่นชัด สิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลต่อมายัง หลักกฎหมายที่พัฒนา ในระหว่างศตวรรษที่ ๑๙ ถึง ๒๐ หลักกฎหมายในสังคมพัฒนาแล้ว ยอมรับ ให้บุคคลมีเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract) อันเป็นไปตามหลักปัจเจกชนนิยม ที่เห็นว่า ทุกคนมีอิสระที่จะกระทำ การใดเพื่อตนเองและทุกคนมีความเสมอภาคกันในฐานะและ ความรู้ ดังนั้น เมื่อบุคคลมีเสรีภาพในการทำ สัญญา หากทำสัญญากันเช่นใด ก็จะต้องมีการบังคับ ให้เป็นไปตามสัญญาที่ทำกันเสมอ (Sanctity of Contract) ทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องปกป้องประโยชน์ ของตนเอง ในกฎหมายซื้อขายจึงมีหลักว่า “ผู้ซื้อต้องระวัง ” (Caveat Emptor หรือ Let the Buyer Beware) ตามหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ ถ้าผู้ซื้อไม่ระมัดระวังตรวจสอบสินค้าตามควร ขณะรับมอบสินค้า หากปรากฏภายหลังว่ามีข้อบกพร่องใด ผู้ซื้อก็ต้องรับความเสียหายไป โดย เรียกร้องเอาจากผู้ขายไม่ได้ ซึ่งเท่ากับกฎหมายเห็นว่า ผู้บริโภคและผู้ประกอบการมีฐานะและ ความรู้ความสามารถเท่ากัน ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นที่รัฐจะต้องออกกฎหมายมาเพื่อคุ้มครอง ผู้บริโภคโดยเฉพาะ

ปลายศตวรรษที่ ๑๙ เป็นต้นมา นับว่าเป็นยุคที่กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคได้กลับฟื้นตัว ขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งเนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจและวิทยาการได้พัฒนาไปอีกขั้นหนึ่ง ระบบเศรษฐกิจ แบบเสรีดั้งเดิมเริ่มปรากฏข้อบกพร่อง การปล่อยให้แข่งขันกันโดยไม่มีการควบคุมนั้นก่อให้เกิด การแข่งขันเกินควร กิจการเล็ก ๆ ถูกบีบบังคับให้แก้และเลิกกิจการไป จนมีแนวโน้มให้เกิดกิจการ

สุขุม ศุภนิธย์. คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑). หน้า ๒๔.ผูกขาด (Monopoly) และอาจมีการตั้งราคาเอาเปรียบผู้บริโภคได้ในที่สุด แนวคิดทางด้านสวัสดิการ สังคม จึงเริ่มได้รับความนิยมมากขึ้น และเห็นว่า รัฐสมควรมีบทบาทมากขึ้นในการดูแลคุ้มครอง ประชาชน ตั้งแต่หลังสงครามโลก ครั้งที่ ๑ จึงเริ่มมีการออกกฎหมายมาควบคุมให้การแข่งขันเป็นไปอย่างเป็นธรรม (Fair Competition) ตามแนวคิดระบบเศรษฐกิจเสรีแบบใหม่ (Modern Capitalism) ผลของการแข่งขันทำให้ผู้ประกอบการมีความรู้ในทางวิทยาการเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ประกอบกับสังคมเริ่มพัฒนาเป็นสังคมอุตสาหกรรม ซึ่งก่อนการผลิตได้ร่วมกันด าเนินการวิจัยและ พัฒนาสินค้า (Research and Development) จึงมีการใช้วัสดุสังเคราะห์แทนวัสดุธรรมชาติมากขึ้น ทุกขณะจนในปัจจุบันจะพบว่า สินค้าต่าง ๆ มีความสลับซับซ้อนตามวิทยาการใหม่ หลายสิ่ง หลายอย่างเป็นความลับทางการค้า แม้แต่ผู้ประกอบการรายใหญ่ก็มีความรู้ไม่เท่าเทียมกัน ส่วนผู้ประกอบการรายย่อย ลงมาประเภทขายส่งและขายปลีกก็จะมีรู้ลดหล่นกันลงมา แต่ เมื่อพิจารณาถึงผู้บริโภคจะพบได้ว่า ผู้บริโภคไม่มีความรู้ในรายละเอียดของสินค้าสมัยใหม่ ไม่ว่าจะเป็น เป็นนาฬิกา วิทยุ โทรทัศน์ เตาไมโครเวฟ ระบบการท างานของคอมพิวเตอร์ การดัดแปลงทาง พันธุกรรม ฯลฯ สินค้าอุตสาหกรรมหลายอย่าง และปรากฏต่อมาว่า เกิดผลข้างเคียงเป็น

อันตรายต่อ ผู้บริโภคและสังคม เช่น ยาฆ่าแมลง (D.D.T.) มีปัญหาต่อคนและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ความปลอดภัย ในสินค้าอุตสาหกรรม จึงเป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวังมากขึ้น ในสังคมอุตสาหกรรม คนงานไม่น้อยต้องทำงานแข่งกับเวลาเพื่อให้ทันได้ดั่ง รังสีในสังคมได้ เวลาการทำงานหลายอย่างเพื่อตนเองจึงมี น้อยมากหรือแทบจะไม่มี ดังนั้น ผู้บริโภคเริ่มต้องการงานบริการ (Service) เพิ่มตามลำดับในสังคม อุตสาหกรรมบริการกลายเป็นส่วนรายได้หลักของสังคม งานบริการหลายอย่างต้องอาศัยความรู้ เฉพาะ เช่น การซ่อมแซมดูแลเครื่องใช้ไฟฟ้า การใช้บัตรเครดิต ฯลฯ ในปัจจุบันความรู้ของผู้บริโภค ซึ่งไม่เท่าเทียมกับผู้ประกอบธุรกิจอีกต่อไป ทำให้บ่อยครั้งที่ผู้บริโภค ตกอยู่ในภาวะถูกแสวงหา ประโยชน์ (Exploitation)จากผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่ดี ดังนั้น กฎหมายเดิมต่าง ๆ ที่ตราขึ้นบนพื้นฐาน ว่าผู้บริโภคมีความรู้เท่าเทียมกับผู้ประกอบธุรกิจจึงไม่มีความเป็นธรรมอีกต่อไป หลักกฎหมาย ต่าง ๆ จึงต้องมีการปรับตัวเพื่อช่วยเหลือผู้บริโภคซึ่งกลายเป็นฝ่ายที่อ่อนแอให้ได้รับความเป็นธรรม การปฏิวัติอุตสาหกรรมทำให้สภาพตลาดเปลี่ยนแปลงไป เดิมการขายสินค้าจะเป็นการ ติดต่อซื้อขายกันโดยตรง ระหว่างผู้ประกอบธุรกิจและผู้บริโภค การได้ตรวจดูสินค้า และการเจรจาต่อรองสามารถกระทำ ได้เต็มที่แต่การผลิตสินค้าจำนวนมาก (Mass Production) แบบอุตสาหกรรม ทำให้ต้องพัฒนาทางระบบตลาดให้ขายสินค้าเป็นจำนวนมากด้วย การโฆษณาขายทางไปรษณีย์หรือ การขายทางอินเทอร์เน็ตจึงเกิดขึ้นรวมถึงการทาสัญญาก็มีการใช้สัญญาสำเร็จรูป (Standard Contract) ที่ไม่มีการเจรจาในรายละเอียดอีกต่อไป บางกรณีก็มีปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในอำนาจ

ทางเศรษฐกิจ ทำให้ผู้บริโภค จำต้องยอมรับข้อสัญญาบางข้อที่ตนไม่เต็มใจไปด้วย หลักกฎหมาย เรื่องสัญญาผู้บริโภค (Consumer Contract) จึงต้องพัฒนาตามมาเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค เมื่อการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคมีมากมายหลายเรื่อง และบางกรณีไม่เคยคาดหมายกันมาก่อน ได้แก่ กฎหมายสัญญาซื้อขายแทนที่จะมีหลักเดียวเพื่อ ใช้กับ ทุกคนก็เริ่มมีหลายหลักโดยในความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบธุรกิจกับผู้บริโภค หลักกฎหมายสัญญาผู้บริโภคก็เป็นอีกหลักหนึ่งแตกต่างจากกฎหมายสัญญาระหว่างบุคคลธรรมดา หรือในทางละเมิดก็กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจรับผิดชอบต่อผู้บริโภคมากขึ้นจนกลายเป็นการ กลับหลักเดิมที่ว่า “ ผู้ซื้อต้องระวัง ” มาเป็น “ ผู้ขายต้องระวัง ” (Let the Seller Beware) และ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบธุรกิจกับผู้บริโภคแต่เดิมนั้นเป็นไปตามหลักกฎหมายแพ่ง (Private Law) แต่ในการคุ้มครองผู้บริโภคนั้น นอกจากจะมีการพัฒนาหลักกฎหมายแพ่ง ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นแล้ว ได้มีการนำกฎหมายมหาชน (Public Law) มาใช้ด้วย เช่น การควบคุม การผลิต ผลิต ผลิต โฆษณา ฯลฯ รวมทั้งมาตรการควบคุมกันเอง (Self-Regulation) ทั้งที่กฎหมาย ยอมรับและที่จัดทำ กันเอง โดยสมัครใจ เช่น สมาคมควบคุมการโฆษณา เป็นต้น กฎหมายคุ้มครอง ผู้บริโภคจึงเป็นกฎหมายผสมผสานหลักกฎหมายทั้งกฎหมายแพ่ง กฎหมายพาณิชย์ กฎหมายอาญา และกฎหมายมหาชน ๑ ความเป็นมาการคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศไทยนั้น การดลารถึงสิทธิของผู้บริโภค ในประเทศเป็นครั้งแรก เริ่มมีขึ้นโดยการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความเสียหาย อันเกิดจากการบริโภคทางนี้ นาม โดยการออกกฎหมายฉบับหนึ่ง ชื่อพระราชบัญญัติทางนี้ นาม พ.ศ. ๒๔๗๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๐ ในรัชสมัย พระ บ าท สม เติ จ พระ ปร มิน ทร มห า ปร ะ ชา ธิ ป ก พระ ป ก เ ก ล ้า เ จ ้า อยู่ หั ว รั ช ก าล ที่ ๗ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์๓ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ในประเทศไทยนั้น เริ่มมีการใช้มาตรการทางกฎหมาย

ณัฐ สันตสว่าง.กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางเศรษฐกิจและการคุ้มครองผู้บริโภค Anti Trust and Consumer Protection Law ,(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย รามค าแหง, ๒๕๕๔).หน้า ๒ - ๕.

สมชาย อติกรจุฑาศิริ. “ ปัญหาในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒, ” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามค าแหง, ๒๕๔๒). หน้า ๑๗ - ๑๘.

เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคมานานตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๐ แต่ลักษณะของกฎหมายและวิธีบังคับตามกฎหมายไม่ระบุชัดเจนว่าเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค จนในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงได้มีกฎหมายที่กำหนดรับรองสิทธิ ของผู้บริโภค และวิธีดำเนินคดีเพื่อผู้บริโภค โดยเจ้าหน้าที่รัฐด าเนินคดีแทนผู้บริโภค โดยฟ้องคดี แก่ผู้ประกอบการธุรกิจไว้หลายกรณีแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคทางกฎหมายของไทย ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักการที่ว่าป็นหน้าที่ของรัฐ หรือภารกิจที่สำคัญของรัฐที่จะต้อง ให้ความคุ้มครอง ป้องกันภัยอันตรายที่เกิดขึ้นแก่ชีวิตร่างกาย และทรัพย์สินราษฎร รัฐในฐานะ ผู้ปกครองไม่อาจปฏิเสธในความรับผิดชอบดังกล่าวได้ดังปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมาย สูงสุดที่ว่าด้วยเรื่องของสิทธิในชีวิต ร่างกาย ย่อมได้รับการรับรอง และหากพิจารณากฎหมายต่าง ๆ จะพบว่า เป็นกฎหมายในลักษณะกฎหมายมหาชน ที่ให้อำนาจรัฐในการเข้าไปแทรกแซง การประกอบธุรกิจของเอกชน และมีการกำหนดสภาพบังคับทางกฎหมายและจากการที่ผู้ผลิตสินค้า ได้ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อแข่งขันทางการค้า ทำให้ผู้บริโภคอาจจะตกอยู่ในภาวะเสียเปรียบ ผู้ประกอบธุรกิจ อีกทั้งกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ มิได้มีบทบัญญัติถึงการชดใช้เยียวยาความเสียหาย ซึ่งเกิดจากการบริโภค จึงไม่สามารถคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรมได้อย่างสมบูรณ์ เมื่อผู้บริโภคได้รับความเสียหายจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ หากต้องการให้มีการชดใช้ เยียวยาบ้าง าดต้องฟ้องร้องด าเนินคดีกับผู้ประกอบธุรกิจในศาลเอง ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่าย อีกทั้ง ยังจะต้องเป็นผู้พิสูจน์ความเสียหายตามหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความเองซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่ ไม่ได้อยู่ในฐานะที่จะดำเนินคดีฟ้องร้องผู้ประกอบการด้วยตนเองได้ จึงเป็นเหตุผลที่สำคัญในการ ตราพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ขึ้น ๑

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิในการประกอบธุรกิจ

แนวคิดที่เกี่ยวกับสิทธิในการประกอบธุรกิจ ซึ่งจะมีหลักเดิมที่เกิดขึ้นมาในอดีตจนถึง ปัจจุบัน ได้แก่หลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา (Autonomy of Will) หลักปัจเจกชนนิยม (Individualism) หลักเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract) และหลักความรับผิดชอบในทาง สัญญา (Pacta Sunt Servanda) เพื่อทำให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ประกอบการและผู้บริโภค ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. สคบ. กับการคุ้มครองผู้บริโภค, (กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๖). หน้า ๖๑.

1. หลักเสรีภาพในการประกอบธุรกิจ มีแนวคิดที่รัฐต้องรับรองเสรีภาพส่วนบุคคลซึ่งมนุษย์ทุกคนมีอยู่ตามธรรมชาติ และรัฐนั้นต้องไม่ทำลายสิทธิพื้นฐานของบุคคลดังกล่าวนั้น แต่เสรีภาพก็อาจมีข้อจำกัดได้ในบางเรื่องตามที่กฎหมายวางไว้พอสมควร และเสรีภาพของบุคคลจะถูกจำกัดลงได้ โดยความสมัครใจของบุคคลเท่านั้น เจตนาของบุคคลจึงมีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นอิสระ มีหลัก ความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา พร้อมทั้งมีเสรีภาพในการทำสัญญา และเมื่อสัญญาเกิดแล้ว จะต้องมีความรับผิดชอบในทางสัญญาขึ้นดังนี้

1.1 หลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา (Autonomy of Will) หลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา (Autonomy of Will) เป็นหลักที่อาศัย ความเป็นเหตุเป็นผลทางนิติปรัชญาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางหนึ่งว่า อยู่บนรากฐานของเจตนาบุคคล เจตนาเป็นแหล่งกำเนิดและเป็นมาตรการของสิทธิการที่จะกล่าวว่าเจตนามีความศักดิ์สิทธิ์นี้ไม่ได้ หมายความว่าเจตนาเป็นอิสระที่จะก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่เจตนาต้องการ เท่านั้น แต่เป็นหลักที่ให้ความสำคัญแก่เจตนา ถึงขนาดกล่าวได้ว่า ที่ไหนไม่มีเจตนาที่นั่นก็ไม่มีสิทธิ ด้วย

1.2 หลักปัจเจกชนนิยม (Individualism) มีแนวคิดที่รัฐต้องรับรองเสรีภาพส่วนบุคคลซึ่งมนุษย์ทุกคนมีอยู่ตามธรรมชาติ และรัฐนั้นต้องไม่ทำลายสิทธิพื้นฐานของบุคคลดังกล่าวนี้ แต่เสรีภาพ ก็อาจมีข้อจำกัดได้ในบางเรื่องตามที่กฎหมายวางไว้พอสมควร และเสรีภาพของบุคคลจะถูกจำกัดลงได้ โดยความสมัครใจของบุคคลเท่านั้น เจตนาของบุคคลจึงมีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นอิสระ การยอมรับ หลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนาอันอาศัยเหตุผลที่เป็นหลักทางตรรกะ คือ การมีหลักเกณฑ์ ในตัวของมันเองที่จะต้องประกอบไปด้วยเหตุผลในทางปฏิบัติด้วยจึงจะทําให้หลักความศักดิ์สิทธิ์ ของเจตนาได้รับการยอมรับ๕ ดังนั้นการที่จะกล่าวว่าการแสดงเจตนามีความศักดิ์สิทธิ์นั้น บุคคลแต่ละคน ที่แสดงเจตนาออกมาต้องเคารพต่อเจตนาของแต่ละคน โดยเมื่อสัญญาเกิดขึ้นตามเจตนาของ คู่สัญญาแล้วสัญญานั้นต้องมีผลผูกพันตามเจตนาที่ก่อขึ้นไม่อาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ถ้าคู่สัญญาทั้ง ๕

ดาราพร ธีระวัฒน์. กฎหมายสัญญา : สถานะใหม่ของสัญญาปัจจุบันและปัญหา ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒). หน้า ๗ - ๑๐.

สองฝ่าย ไม่สมัครใจที่จะตกลงยินยอมกันโดยหลักการดังกล่าวนี้รัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซงใน การทำสัญญาถึงแม้ว่าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งจะได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งก็ตามเว้นแต่จะเป็นเรื่องที่ เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน 1

1.3 หลักเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract) หลักเรื่องเสรีภาพในการทำสัญญา ถือเป็นเพียงนโยบายทางกฎหมาย (Legal Policy) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเสรีภาพของบุคคลที่จะเปลี่ยนแปลงสิทธิของเขาที่เขาต้องการ และ เป็นหลักที่ให้เสรีภาพอย่างสมบูรณ์แก่คู่สัญญา ในการที่จะกำหนดชนิด แบบ และเนื้อหาของกิจการ โดยรัฐจะเข้าไปแทรกแซงน้อยที่สุด

1.4 ความรับผิดชอบในทางสัญญา (Pacta Sunt Servanda) โดยหลักแล้วสัญญา คือ ความตกลงที่ได้รับการรับรองตามกฎหมาย เป็นความตกลงที่เกิดขึ้นจากการแสดงเจตนาของบุคคลฝ่ายหนึ่งตกลงผูกพันกับบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ที่จะกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในอนาคต สัญญาจึงก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ระหว่าง คู่สัญญาและสัญญาจะมีผลผูกพันเฉพาะคู่สัญญา (Privies of Contract) เท่านั้น กล่าวคือ จะก่อให้เกิด ความเคลื่อนไหวแห่งสิทธิระหว่างคู่สัญญาเท่านั้น คู่สัญญาจะก่อความเคลื่อนไหวแห่งสิทธิหรือก่อให้เกิดหนี้แก่บุคคลภายนอกซึ่งไม่ใช่คู่สัญญาไม่ได้มาจากสุภาษิตลาตินที่ว่า PactaSentServando ด้วยเหตุนี้ คู่สัญญาจะอ้างในภายหลังที่สัญญาเกิดขึ้นโดยความสมัครใจโดยไม่มีการข่มขู่หรือ สำคัญผิดหรือกลั่นแกล้งว่าสัญญานั้นไม่ยุติธรรม อันตนไม่ควรต้องผูกพันหรือต้องปฏิบัติตาม เพื่อชำระหนี้หนี้ไม่ได้

2.การจำกัดเสรีภาพในการประกอบธุรกิจ การคุ้มครองผู้บริโภคพบว่า เมื่อระบบเศรษฐกิจแบบเสรีเจริญเติบโตขึ้น มีการ นำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการผลิตสินค้า รวมทั้งการประกอบการค้าในลักษณะต่าง ๆ

สรธร สระศรี. “ มาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคด้านสัญญาตามกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภค :ศึกษากรณีสัญญาสำเร็จรูป, ” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิตย์, ๒๕๔๙). หน้า ๒๐ - ๒๑. ๗ ไชยยศ เหมะรัชต์. กฎหมายว่าด้วยสัญญา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕). หน้า ๘๓. ๘ ดาราพร ธีระวัฒน์. เรื่องเดิม. หน้า ๒

มีกระบวนการผลิตที่สลับซับซ้อนมากขึ้น การผลิตสินค้าใช้วัตถุดิบในการผลิตและมีกรรมวิธีการ ผลิตที่เกินกว่าความรู้ความสามารถของผู้บริโภคจะตามได้ทัน ผู้ประกอบธุรกิจหาวิธีการทุกวิถีทาง ที่จะลดค่าใช้จ่ายในการผลิตและเพิ่มผลกำไรให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ บางกรณีการขยายกำลัง การผลิตทำให้คุณภาพของสินค้าต่ำลง นอกจากนี้ ระบบการค้าได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จากระดับหมู่บ้านในเมืองไปสู่ระดับประเทศ และการค้าระหว่างประเทศ สินค้าหรือบริการที่ออก ไปสู่ความต้องการของผู้บริโภคมีความหลากหลายและมีปริมาณมาก ทำให้เกิดอันตรายจากการ บริโภคสินค้าหรือบริการอย่างคาดไม่ถึง นักนิติศาสตร์จึง ต้องหันกลับมาให้ความสนใจที่ต้องชัดเจน ความเสียหายแก่ผู้บริโภค รวมทั้งหามาตรการคุ้มครองป้องกันให้แก่ผู้บริโภค ซึ่งอยู่ในฐานะ เสียเปรียบ นอกจากนี้ หากพิจารณาสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในโลกปัจจุบันมิได้เอื้ออำนวย ความยุติธรรมแก่ผู้บริโภคเท่าที่ควร ด้วยเหตุที่ผู้บริโภคไม่มีอำนาจต่อรองจึงเป็นความจ ำเป็นของรัฐบาลที่ต้องเข้ามามีส่วนดูแลช่วยเหลือผู้บริโภค ทั้งด้านคุ้มครองป้องกันและการชดใช้เยียวยา ความเสียหายแก่ผู้บริโภค ดังนั้นแนวความคิดในการคุ้มครองผู้บริโภคจึงได้ก่อตัวขึ้น โดยมีลักษณะ เป็นการพัฒนาศึกษาทางตรงกัน ข้ามกับแนวคิด และทฤษฎีกฎหมายระบบเศรษฐกิจแบบเสรี ทฤษฎี กฎหมายที่ใช้เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคไม่อาจ นำหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนามาใช้ได้ กฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจำเป็น ต้องละเลยหรือไม่ให้ความสำคัญต่อหลักกฎหมายดังกล่าว

แนวคิดของรัฐในการควบคุมการประกอบธุรกิจ

แนวคิดการเข้าแทรกแซงของภาครัฐ แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ ของประเทศในแถบ ตะวันตกเริ่มในยุคศตวรรษที่ ๑๙ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ไขปัญหา ที่ซับซ้อนในปัจจุบัน ซึ่งหากพิจารณา จากประวัติศาสตร์ ประเทศเหล่านั้นต่างเป็นประเทศ อุตสาหกรรม ซึ่งในยุคนั้นเป็นช่วงเวลาที่มีการ เปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจแบบทุนนิยม (LaissezFaire Capitalism) ไปเป็นเศรษฐกิจแบบกลุ่มทุนผูกขาด (Monopoly Capitalism) ซึ่งในช่วงเวลานั้น ประเทศต่าง ๆ ได้เข้าใจถึงแนวคิด “ การทำกำไรสูงสุด ” เป็น อย่างดี แต่ในขณะเดียวกันเมื่อขนาด ของธุรกิจใหญ่มากขึ้นและเกิดการกระจุกตัวทางเศรษฐกิจ จึงค่อย ๆ เกิดผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจ และการเมืองตามมา ในอีกด้านหนึ่งนั้นระบบตลาดเสรีที่ภาคธุรกิจต้องการ แสวงหากำไรของตนแต่ เพียงด้านเดียวย่อมนำมาสู่ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมไม่ว่าจะเป็นปัญหาวางงานการ เสี่ยงศูนย์

สุขุม ศุภินิตย์. คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, หน้า ๔๓.

ทางเศรษฐกิจ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภค เป็นต้น รัฐจึงมองเห็นความจำเป็น ที่ กิจการจะต้องเข้ามารับผิดชอบต่อสังคมและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ เพราะเป้าหมายในการดำเนินกิจการ ของบริษัท ย่อมต่างกับผลประโยชน์ของสาธารณะซึ่งอาจเกิดความขัดแย้งกัน ในช่วงเวลาแรก จากที่ได้กล่าวแล้วว่า การที่ ภาคธุรกิจต้องการแสวงหากำไรของตนแต่เพียงด้านเดียวย่อม นำมาสู่ ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ด้วยเหตุนี้ จึง จำเป็นที่รัฐจะต้องเข้ามาแทรกแซงในการดำเนินธุรกิจและสร้าง พันธะสัญญาเข้ากับประโยชน์ของกิจการ ซึ่ง ปัจจุบันจะเห็นได้จากนโยบาย ด้านการค้าและ อุตสาหกรรมตลอดจนสวัสดิการทางสังคมต่าง ๆ ที่รัฐเข้า แทรกแซงเพื่อให้กิจการต้องรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาก็ได้รับการบัญญัติเป็นกฎหมาย เช่น กฎหมายแข่งขันทางการค้า กฎหมายแรงงาน กฎหมายสิ่งแวดล้อม และกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเป็น ต้น

1.การแทรกแซงที่มีลักษณะทั่วไป การแทรกแซงนี้จะท าในระดับมหภาค (Macro) กล่าวคือ มี ผลกระทบถึงระบบ เศรษฐกิจทั้งหมด โดยส่งผลทางเศรษฐกิจทั้งหมด จึงเป็นเรื่องนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐ จะควบคุมทิศทางการอุปสงค์ อุปทาน และปริมาณเงินทั้งหมดจะมีข้อพิพาททางกฎหมายน้อย เนื่องจาก การ ควบคุมระดับสูงนี้ไม่ได้กระทบถึงผู้ประกอบการแต่ละคนโดยตรง

2.การแทรกแซงเฉพาะเรื่อง โดยปกติการแทรกแซงส่วนใหญ่ มีผลกระทบถึงการดำเนินการทาง เศรษฐกิจ แต่ละอย่างโดยตรง การแทรกแซงของรัฐในแต่ละสาขามีกฎเกณฑ์แยกกัน เช่น กิจการค้าขาย และ การผลิตอุตสาหกรรมและงานฝีมือ

3.วิธีการและเครื่องมือในการแทรกแซงทางเศรษฐกิจ วิธีการและเครื่องมือในการแทรกแซงทาง เศรษฐกิจ ได้แก่ บทบัญญัติของกฎหมาย คำสั่ง และคำสั่งห้าม ซึ่งเรียกว่า นิติกรรมทางปกครองประเภทนิติ

กรรมฝ่ายเดียว หรือคำสั่งที่มี ผลบังคับทันที ซึ่งกฎหมายปกครองดังกล่าวจะกำหนดโทษและมาตรการทางปกครองสำหรับ คຸ່ມครองผู้บริโภคน

กิตติคุณ สิ้นหรือวิวัฒน์. “ ความรับผิดชอบของธุรกิจต่อสังคมในนิติกฎหมายกับ เศรษฐศาสตร์,” วารสารกฎหมายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๓๑, ๑ (มิถุนายน ๒๕๕๖) : ๒๔ - ๒๕. ๑๑

นิรุฒ ศรีไกรวิน. “ มาตรการและโทษทางปกครองกับการคຸ່ມครองผู้บริโภค :ศึกษา เฉพาะกรณีตาม พระราชบัญญัติคຸ່ມครองผู้บริโภค, ” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามค าแหง, ๒๕๔๘). หน้า ๑๖ - ๑๗.

ในสหภาพยุโรปมีแนวคิดเกี่ยวกับ “ รัฐสวัสดิการ ” (Social Welfare) หรือแนวคิด ที่ถือว่า รัฐเป็นผู้มีหน้าที่ในการคຸ່ມครองให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและท ำให้เกิด การแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม รัฐจึงเป็นผู้เข้ามาควบคุมการประกอบกิจการต่าง ๆ ที่กระทบ ถึงความปลอดภัยและความผาสุกแห่งประชาชน รัฐมีอำนาจเข้ามาแทรกแซงการประกอบธุรกิจของ เอกชนได้ตามสมควร เพื่อพิทักษ์ให้เกิดความเป็นธรรมและประโยชน์สาธารณะ

แนวคิดของรัฐในการคຸ່ມครองผู้บริโภค

การคຸ່ມครองผู้บริโภคนพบว่า เมื่อระบบเศรษฐกิจแบบเสรีเจริญเติบโตขึ้น มีการ นำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการผลิตสินค้า รวมทั้งการประกอบการค้าในลักษณะต่าง ๆ มีกระบวนการผลิตที่สลับซับซ้อนมากขึ้น การผลิตสินค้าใช้วัตถุดิบในการผลิตและมีกรรมวิธีการ ผลิตที่เกินกว่าความรู้ความสามารถของผู้บริโภคจะตามได้ทัน ผู้ประกอบธุรกิจหาวิธีการทุกวิถีทาง ที่จะลดค่าใช้จ่ายในการผลิตและเพิ่มผลก ำไรให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ บางกรณีการขายกำลัง การผลิตทำให้คุณภาพของสินค้าต่ำลง นอกจากนี้ ระบบการค้าได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จากระดับหมู่บ้านไปในเมืองไปสู่ระดับประเทศ และการค้าระหว่างประเทศ สินค้าหรือบริการ ที่ออกไปสู่ความต้องการของผู้บริโภคมีความหลากหลายและมีปริมาณมาก ท ำให้เกิดอันตราย จากการบริโภคสินค้าหรือบริการอย่างคาดไม่ถึง นักนิติศาสตร์จำต้องหันกลับมาให้ความสนใจ ที่ต้องชดเชยความเสียหายแก่ผู้บริโภค รวมทั้งหามาตรการคຸ່ມครองป้องกันให้แก่ผู้บริโภคซึ่งอยู่ ในฐานะเสียเปรียบ นอกจากนี้ หากพิจารณาสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ในโลกปัจจุบันมิได้ เอื้ออำนวย ความยุติธรรมแก่ผู้บริโภคเท่าที่ควร ด้วยเหตุที่ผู้บริโภคไม่มีอำนาจต่อรองจึงเป็น ความจำเป็น ของรัฐบาลที่ต้องเข้ามามีส่วนดูแลช่วยเหลือผู้บริโภค ทั้งด้านคຸ່ມครองป้องกันและการ ชดใช้เยียวยาความเสียหายแก่ผู้บริโภค ดังนั้น แนวความคิดในการคຸ່ມครองผู้บริโภคจึงได้ก่อตั้งขึ้น โดยมีลักษณะเป็นการพัฒนาทิศทางตรงกันข้ามกับแนวคิดและทฤษฎีกฎหมายระบบเศรษฐกิจแบบ เสรี ทฤษฎีกฎหมายที่ใช้เพื่อการคຸ່ມครองผู้บริโภคไม่อาจนำหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนา

บุญศรี มีวงษ์โฆษ.กฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ นิติธรรม, ๒๕๓๘).
หน้า ๕๙. มาใช้ได้ กฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจำเป็นต้องละเลยหรือไม่ให้ความสำคัญต่อหลักกฎหมาย
ดังกล่าว

แนวคิดพื้นฐานของกระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภค

แนวคิดพื้นฐานและหลักทั่วไปของกระบวนการพิจารณาคดีแพ่งเป็นกฎหมายเอกชน ที่กำหนดสิทธิหน้าที่
ของบุคคล กฎหมายเอกชนเคารพในสิทธิและหน้าที่ของกันและกันตามที่ อายากจะมีนิติสัมพันธ์ต่อกัน ตาม
มาตรา ๕๕ แห่งประมวลวิธีพิจารณาความแพ่ง วางหลักไว้ว่า “ เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้น เกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่
ของบุคคลใด ตามกฎหมายแพ่ง หรือบุคคลใด จะต้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นชอบที่จะเสนอคดีของตนต่อ
ศาล ส่วนแพ่งที่มีเขตอำนาจ ได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแพ่ง ” แต่การมีกฎหมายที่กำหนดสิทธิและหน้าที่
ของบุคคลไว้ โดยไม่มีกฎหมายที่กำหนดกระบวนการบังคับให้เป็นไปตามสิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่กฎหมาย
เอกชนได้กำหนดไว้ ย่อมไม่เป็นการเพียงพอที่จะทำให้สังคมมีความสุขและเป็นระเบียบ เรียบร้อย เพราะ
เมื่อลูกหนี้ไม่ยอมปฏิบัติตามชำระหนี้ เจ้าหนี้ก็จะใช้กำลังบังคับให้เป็นไปตามสิทธิ ของตน โดยการใช้กำลัง
บังคับ อันเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาของสังคม เพราะไม่แน่นอนเสมอไปว่า ผู้ที่เป็นฝ่ายถูกจะเป็นผู้ที่แข็งแรงกว่า๑๔
ดังนั้น จา ต้องมีกฎหมายกำหนดกระบวนการบังคับให้เป็น ไปตามสิทธิและหน้าที่ของบุคคล ได้แก่ กฎหมาย
วิธีสบัญญัติควบคู่กันไป รัฐจึงวางกรอบการบังคับ ใช้กฎหมายและถือว่าการบังคับให้เป็นไปตามสิทธิและ
หน้าที่ของบุคคลในกฎหมายเอกชน เป็นภาระหน้าที่ของรัฐ ดังสุภาษิตที่ว่า “ Ubi Jus, Ibi Remedium ”
(Where there is the Right, there is a remedy) อันหมายถึงที่ไหนมีสิทธิ ที่นั้นย่อมได้รับการเยียวยา๑๕
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นบทบัญญัติที่บังคับ ให้สิทธิและหน้าที่หรือความรับผิดชอบของบุคคลตาม
กฎหมายสารบัญญัติ ให้ได้รับความรับรองคุ้มครองและบังคับตาม เมื่อกฎหมายสารบัญญัติวางหลักเกณฑ์ว่า
ผู้ใดมีสิทธิ หน้าที่หรือความรับผิดชอบอย่างไรแล้ว การที่จะขอให้ศาลรับรอง คุ้มครอง หรือบังคับตามสิทธิ หรือ

สุขุม ศุภนิติย์. คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, หน้า ๔๓.

คณิต ผนคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งภาคการดำเนินคดี, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญ
ชน, ๒๕๔๘). หน้า ๓๐.

Arwed Blomeyer, International Encyclopaedia of Comparative Law, Voi. XVI: Civil
Procedure, Chapter ๔: Types of Relief Available (Judicial Remedies) (London: Tubingen and
Martinus Nijhoff Publishers, ๑๙๘๒).p. ๔

หน้าที่นั้น ๆ จะต้องดำเนินการตามกฎหมายวิธีสบัญญัติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง เมื่อมีผู้ใดมาโต้แย้ง
หรือคัดค้านต่อสิทธิของบุคคลที่มีอยู่โดยชอบหรือเมื่อสิทธิของบุคคลถูกผู้ใดทำลายเสียหาย หรือ เมื่อบุคคลมี
สิทธิจะได้รับประโยชน์จากผู้อื่นบุคคลนั้นจะต้องดำเนินการตามกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่งนั่นเอง

1. ระบบกล่าวหา (Accusatory System) ระบบกล่าวหาเริ่มต้นแรก เกิดในประเทศอังกฤษเป็นแห่งแรก และนำไปใช้ในประเทศ ที่เป็นอาณานิคมของอังกฤษ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ อินเดีย เป็นต้น จากความเป็นมาและแนวคิดเบื้องหลังของระบบวิธีพิจารณาแบบกล่าวหาเป็นระบบ วิธีพิจารณาความที่สังคมมนุษย์ในสมัยอดีตนำมาใช้เพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์กัน เมื่อมีบุคคลหนึ่ง กระทำ ความผิดกฎหมายของสังคม บุคคลที่ได้รับการเสียหายจากการกระทำนั้น จึงจะนำเรื่องราวมา ฟ้องร้องหรือกล่าวหาต่อผู้ที่มีอำนาจชำระความแก่ตนอันเป็นวิธีที่ใช้แทนการ แก้แค้นทดแทนเป็นการส่วนตัว ผู้เสียหายมีอำนาจกล่าวหาได้เองและรวมถึงญาติของผู้เสียหายนั้น ด้วย จึงมีผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วยกันสามฝ่าย ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาและศาล สาเหตุที่เรียก การดำเนินคดีในลักษณะนี้ว่า เป็นระบบกล่าวหา เพราะ การดำเนินคดีเริ่มต้นเมื่อบุคคลหนึ่ง นำเรื่องราวมาฟ้องร้องกล่าวหาบุคคลอีกบุคคลหนึ่งต่อศาล ถ้าไม่มีผู้ถูก กล่าวหา ก็จะไม่มีการ ดำเนินคดี และคู่ความแต่ละฝ่ายที่จะต้องนำเสนอข้อเท็จจริงและตรวจสอบข้อเท็จจริง กันเอง จึงเรียกการดำเนินคดีระบบนี้ว่าเป็นระบบคู่กรณี (Adversary System) ๑๖ นอกจากนี้ผู้ถูกกล่าวหา และ ผู้กล่าวหาอยู่ในฐานะคู่ความที่มีสิทธิเท่าเทียมกัน ในขณะที่คู่ความฝ่ายหนึ่งกล่าวหาฟ้องร้องเพื่อให้ มีการ เยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดหรือเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิด มา ลงโทษตาม กระบวนการของกฎหมาย คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งก็มีสิทธิเสนอพยานหลักฐานเพื่อหักล้าง ข้อกล่าวหา นั้น เป็น ระบบ ที่แยกอำนาจตัดสินออกจากคู่ความ คือ ศาลหรือผู้ตัดสินจะวางตัว เป็นกลางและตัดสินข้อเท็จจริงและ ข้อกฎหมายที่ผ่าน การนำเสนอโดยคู่ความ มีการพิจารณาคดี โดยเปิดเผย คอยดูแลให้ทั้งสองฝ่ายได้ดำเนินคดี ของตนไปตามกฎหมายที่วางไว้โดยเคร่งครัด

โสภณ รัตนกร. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๗). หน้า ๒.

2. ระบบไต่สวน (Inquisitorial System) ระบบไต่สวนเป็นกระบวนการพิจารณาในการค้นหาความจริง ของกลุ่มประเทศที่ใช้ ระบบกฎหมายซีวิลลอว์โดยศาลสามารถใช้ดุลยพินิจในการค้นหาความจริงอย่าง กว้างขวาง เช่น ผู้พิพากษาอาจปรับปรุงข้อเรียกร้อง (คำฟ้อง) หรือข้อต่อสู้แก้คำฟ้อง (คำให้การ) ของโจทก์ หรือ จำเลย การจำหน่ายคดีสำหรับคู่ความบางฝ่าย การเรียกให้คู่ความบางฝ่ายเข้ามาในคดีตลอดจน นำ พยานหลักฐานต่าง ๆ เข้าสู่สำนวน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม มีอำนาจสืบพยานและ ควบคุมการไต่ สวน ผู้พิพากษามีหน้าที่ในการรวบรวมเนื้อหาสาระของคดี เพื่อให้มีการใช้สิทธิ อย่างถูกต้อง ในการฟ้องคดี โดยสามารถล้วงเอาความจริง (Eliciting Relevant Evidence) ในคดีได้ การพิจารณาคดีมิใช่เป็นการต่อสู้ ระหว่างผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหา แต่เป็นการ ต่อสู้ระหว่างจำเลยกับรัฐ แต่เดิมการพิจารณามีได้ท าโดย เปิดเผย และพิจารณาด้วยเอกสารมากกว่า การเบิกความด้วยวาจา๑๗ กล่าวได้ว่า ระบบไต่สวนนี้เป็นการ ยกเลิกวิธีการที่ให้ผู้เสียหาย เป็นผู้กล่าวหาและให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาท าหน้าที่แทน เมื่อเทียบระบบกล่าวหา กับระบบไต่สวนแล้ว จะเห็นได้ว่า ระบบไต่สวนหากใช้วิธีการที่ละมุนละม่อมอาจค้นหาข้อเท็จจริงได้มากกว่า ๑๘ คือ สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีและพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้อย่างถูกต้องและยุติธรรม

บทบาทของผู้พิพากษาในการค้นหาความจริงในระบบไต่สวน ศาลมีบทบาทในการค้นหาความจริงมาก เรียกว่า หลักการไต่สวนโดยศาล (Judicial Investigation) ศาลสามารถ เป็นผู้รวบรวมข้อเท็จจริงทั้งหลายในคดีด้วยตนเอง โดยศาลมีอำนาจค้นหาสาระสำคัญ หรือค้นหา ความจริงในคดี ดังนั้น ศาลจึงมีหน้าที่ต้องพิจารณาให้แน่ใจถึงข้อเท็จจริงที่คู่ความนำเสนอและต้อง พิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้นำเสนอต่อศาลด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ศาลต้อง ไม่พิจารณาว่าเรื่องที่ กำลังพิจารณาอยู่เป็นความจริง แม้คู่ความจะเห็นตรงกันว่า เป็นความจริงก็ตาม จนกว่าศาลจะได้ไต่สวนให้ได้ความเช่นนั้นก่อนการตัดสินคดีในศาลไม่ว่าจะเป็นการสืบพยาน ซักถามพยาน ศาลจะเป็นผู้ดำเนินการเองโดยตลอด ผู้อื่นจะถามพยานได้ต้องได้รับอนุญาตจากศาล ก่อน ผู้พิพากษามักจะให้พยานเบิกความเล่าเรื่องได้โดยกว้างขวางเสร็จแล้วผู้พิพากษาจึงถามเพิ่มเติม

โสภณ รัตนกร. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน, พิมพ์ครั้งที่ ๖ (กรุงเทพมหานคร: ส นักพิมพ์นิติบรรณาการ, ๒๕๔๕). หน้า ๓.

ยิ่งศักดิ์ กฤษณจินดา และวุฒิพงษ์ เวชยานนท์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะ พยานหลักฐาน, พิมพ์ครั้งที่ ๓ (กรุงเทพมหานคร: ส นักพิมพ์พิมพ์อักษร, ๒๕๔๑). หน้า ๘.

ในตอนหลัง ๑๙ โจทก์เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือศาลในการค้นคว้าหาพยานหลักฐานเท่านั้น และในระบบไต่สวนจะไม่ใช้หลักยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้กับจำเลย ดังนั้น จำเลยจึงมีหน้าที่พิสูจน์ ความบริสุทธิ์ของตนให้ชัดเจน พยานหลักฐานของฝ่ายจำเลยก็สามารถนำมาลงโทษแก่จำเลยได้ ๒๐ จึงเห็นได้ว่า ระบบนี้ไม่ใช่หลักเรื่องความเท่าเทียมกันของคู่ความ พยานหลักฐานต่าง ๆ ที่คู่ความนำเสนอศาลหรือศาลเห็นสมควรเรียกมาสืบเอง ไม่มีบทกฎหมายวางระเบียบการสืบพยาน หรือไม่มีบทตัดพยานโดยเคร่งครัดว่า พยานประเภทนี้ รับฟังไม่ได้ ศาลสามารถรับฟังพยานหลักฐานทุกชิ้นเข้ามาสู่สำนวนและจะพิจารณาอย่างละเอียด ตอนซึ่งนำพยานหลักฐานว่า พยานหลักฐานชิ้นใดมีน้ำหนักมากน้อยเพียงใดดุลพินิจในการ รับฟังพยานหลักฐานของศาลมักถูกโต้แย้งไม่ได้ (Unreviewable) เนื่องจากเป็นอำนาจโดยทั่วไป ของศาลที่จะรับฟังพยานหลักฐานที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาสตราจารย์ แอล ดูปลาตร์ กล่าวถึง ระบบการพิจารณาคดีแบบไต่สวนไว้ว่าเป็นพยานโดยการวินิจฉัย มุ่งที่จะ พิสูจน์ข้อเท็จจริงอันใดอันหนึ่งโดยอาศัยพยานที่มีมาแล้วปล่อยให้ศาลมีอิสระอย่างเต็มที่ในการที่จะ ใช้ความวินิจฉัยว่าควรเชื่อพยานนั้นเพียงใด

ทฤษฎีกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภค

เมื่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปประกอบกับสภาพการค้าที่ผู้ประกอบการธุรกิจรวมตัว กันจัดตั้งเป็นห้างหุ้นส่วน บริษัทหรือบริษัทข้ามชาติเพื่อความเข้มแข็งในการต่อสู้กับผู้ประกอบการ รายอื่น การแข่งขันทำให้ความรู้ทางวิชาการเพิ่มขึ้นและผู้ประกอบการมีพลังทางเศรษฐกิจมากกว่า ผู้บริโภค สังคมเริ่มพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมมีการวิจัยและพัฒนาสินค้าเพื่อให้ผลิตสินค้า ได้ในปริมาณที่มาก ๆ ทำให้ต้องมีการพัฒนา

ตลาดให้ขายสินค้าได้เป็นจำนวนมากเช่นกัน การโฆษณาในรูปแบบต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ จึงเกิดขึ้น การทำสัญญาที่ใช้สัญญาสำเร็จรูป งานบริการ

โสภณ รัตนกร. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน, พิมพ์ครั้งที่ ๖, หน้า ๔.

เข็มชัย ชูติวงศ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน, พิมพ์ครั้งที่ ๗ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, ๒๕๔๗). หน้า ๓ - ๔.

ไพัพัญญู หนูแท้. “ บทบาทของศาลตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ : ปัญหาและอุปสรรค,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓). หน้า ๖๙

หลายอย่างต้องอาศัยความรู้เฉพาะด้านของผู้ประกอบการ ความรู้ของผู้บริโภคไม่เท่าเทียมกันกับผู้ประกอบการ แต่กฎหมายต่าง ๆ ที่บัญญัติขึ้นมาตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันของคู่สัญญา ไม่อาจคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างเพียงพอ จากพัฒนาการและแนวคิดที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้เกิด ทฤษฎีกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคดังนี้

1. การไม่ให้ความสำคัญกับหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา (Autonomy of Will) หรือเสรีภาพในการทาสัญญา (Freedom of Contract) หลักเสรีภาพในการทาสัญญา (Freedom of Contract) มักจะถูกกล่าวควบคู่กับ หลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา (Sanctity of Will) ตั้งอยู่บนสมมติฐานทางเศรษฐศาสตร์ แนวคิดคลาสสิกที่ว่าปัจเจกชนเป็นผู้มีความสามารถให้เหตุผลตัดสินใจได้ (Rational Being) จึงสามารถ ปกป้องผลประโยชน์ของตนได้ (Self-Interest Protection) และตัดสินใจกระทำ การที่ตนเห็นว่า จะก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่ตน (Maximum Benefits)การที่บุคคลเข้าทาสัญญาจึงแสดงว่าตน จะได้รับประโยชน์ตอบแทนที่คุ้มค่าจากสัญญา ดังนั้น นิติสัมพันธ์ทางสัญญาอยู่บนรากฐานของ เจตนาของบุคคล๒๒ ผลของหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา (Sanctity of Will) คือ เฉพาะ คู่กรณีเท่านั้นที่จะมีสิทธิเรียกร้องให้อีกฝ่ายรับผิดชอบตามสัญญาได้ (Privity of Contract) หากไม่ใช่เป็น คู่สัญญาก็ไม่มีนิติสัมพันธ์ใดให้อีกฝ่ายที่ตน จะเรียกร้องให้รับผิดชอบหรือชดเชยค่าเสียหายได้ ดังนั้น ทฤษฎีกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคจึงไม่ค่านึงถึงหลักความสัมพันธ์ ทางสัญญา๒๓ เนื่องจากในชีวิตประจำวันผู้บริโภคอาจไม่ได้เป็นผู้ซื้อสินค้าหรือบริการด้วยตัวเอง เช่น นาย ก ซื้ออาหารมาเลี้ยงเพื่อน แล้วเพื่อนเกิดป่วยหรือได้รับความเสียหายเนื่องจากการบริโภค อาหารนั้น เพื่อนนาย ก สามารถฟ้องผู้ขายอาหารให้รับผิดชอบได้ หากใช้หลักเกณฑ์ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่ต้องอาศัยสัญญาเป็นเครื่องผูกพันเป็นอุปสรรคในการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีใช้คู่สัญญา ซึ่งไม่เป็นธรรม เมื่อไม่ถือหลักความสัมพันธ์ทางสัญญาผู้บริโภคที่แท้จริงจึงได้รับการคุ้มครองและ ฟ้องร้องผู้ประกอบการให้รับผิดชอบได้

2. หลักความรับผิดในทางสัญญา (Contractual Liability) ความรับผิดอันเกิดจากสินค้าที่มีความชำรุดบกพร่องนั้น ซึ่งเป็นความรับผิดในทาง สัญญาซื้อขายนั้น เป็นกรณีที่ผู้ขายได้ให้ค่า รับรองแก่ผู้ซื้อว่าผู้ขายจะเป็นฝ่ายรับผิดชอบ หากมี ความบกพร่องอันเกิดจากตัวสินค้านั้น ๆ จึงอาจเรียกความรับผิดในกรณีนี้ได้อีกอย่างหนึ่งว่า

ดารารพร ธีระวัฒน์. เรื่องเดิม, หน้า ๑๒.

สุชม ศุภนิตย์. คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, หน้า ๑๑.

ความรับผิดในคำรับประกัน (Warranty) โดยค คำรับประกันนี้ หมายถึง ข้อความใด ๆ ที่แสดงถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสินค้าโดยผู้ขาย ซึ่งผู้ขายรับประกันว่าสินค้านั้นมีคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเป็นไป ตามที่ได้แสดงไว้ และยืนยันว่าหากข้อเท็จจริงไม่เป็นไปตามคำรับประกันแล้ว ผู้ขายยินยอมรับผิดชอบ ต่อผู้ซื้อ ซึ่งความรับผิดตามคำรับประกันในทางกฎหมายนั้น สามารถแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ ความรับผิดอันเกิดจากการรับประกันโดยชัดแจ้ง (Express Warranty) และความรับผิดอันเกิดจาก การรับประกันโดยปริยาย (Implied Warranty) ดังนี้คือ

2.1 ความรับผิดอันเกิดจากการรับประกันโดยชัดแจ้ง คำรับประกันที่ผู้ขายหรือผู้ผลิตสินค้าได้แสดงออกอย่างชัดแจ้งในสัญญา ซึ่ง อาจแสดงด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร อันเป็นการรับประกันของผู้ขายหรือผู้ผลิต ที่แสดงต่อ ผู้ซื้อไม่ว่าจะเป็นการแสดงด้วยวิธีการโฆษณา หรือวิธีอื่นใด ถ้าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมิได้เป็นไปตาม ที่แสดงไว้ โดยผู้ซื้อหลงเชื่อและทำให้ผู้ซื้อได้รับความเสียหาย ผู้ซื้อย่อมมีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าเสียหายโดยตรงได้จากผู้ขายตามสัญญา การรับประกัน ที่ผู้ขายให้กับผู้ซื้อซึ่งเป็นคู่สัญญาโดยตรง (Immediate Buyer) นี้ เป็นการรับประกันโดยชัดแจ้งของผู้ขายที่ให้แกผู้ซื้อซึ่งเป็นผู้ทำสัญญา โดย เกิดขึ้นเมื่อผู้ขายได้ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพสินค้าซึ่งเป็นลักษณะพื้นฐานของการตกลงไม่ว่า จะเป็นให้ข้อเท็จจริงด้วยวิธีการใดก็ตาม การรับประกันของผู้ขายนั้นไม่มีรูปแบบและไม่จำเป็น ต้องมีข้อความว่า รับประกัน (Warranty) หรือคำรับรอง (Guarantee) แต่ต้องมีสิ่งที่อยู่ภายในใจ ของผู้ขายที่ไม่ได้แสดงออกมา อย่างไรก็ตาม ต้องเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวสินค้า โดย คำยืนยันดังกล่าวถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา แต่ถ้าเพียงแต่ยืนยันถึงคุณค่าหรือเพียงแต่แสดง ความเห็นหรือคำแนะนำ ไม่ถือว่าเป็นคำรับประกัน

2.2 ความรับผิดอันเกิดจากการรับประกันโดยปริยาย คำรับประกันที่ผู้ขายหรือผู้ผลิตสินค้ามีต่อผู้ซื้อ แต่ไม่ได้แสดงออกโดยชัดแจ้ง หากแต่เป็นการรับประกันที่มีกฎหมายรับรองและสร้างภาระความรับผิดให้แก่ผู้ขายหรือผู้ผลิต สินค้าว่าได้รับประกันไว้เช่นนั้น แม้ว่าตามความเป็นจริงแล้ว ผู้ขายหรือผู้ผลิตสินค้าอาจไม่ได้ให้สัญญาหรือรับประกันก็ตาม ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การรับประกันประเภทนี้เป็นการรับประกัน โดยผลของกฎหมาย เช่น การรับประกัน ในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่แม้จะไม่มีข้อตกลงในสัญญา อย่างชัดแจ้งว่าทรัพย์สินที่ซื้อขายจะต้องเป็นของผู้ขายก็ตาม กรณีนี้กฎหมายก็ถือว่า ผู้ขายได้ให้ ค คำรับประกันต่อผู้ซื้อแล้วว่าทรัพย์สินที่ขายนั้น ตนเองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ดังนั้น หากผู้ซื้อ ไม่สามารถที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินที่ซื้อขายอันมีสาเหตุมาจากการรอนสิทธิโดยมีผู้อื่นมาอ้าง ความเป็นเจ้าของเหนือทรัพย์สินที่ซื้อขายแล้ว ผู้ขายจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อผู้ซื้อเป็นต้น

2.3 ทฤษฎีความรับผิดทางละเมิด (Tort Liability) เกิดขึ้นจากประสบการณ์ตามธรรมชาติของมนุษย์ที่รวมตัวกันเป็นสังคม มนุษย์มีรัฐและผู้ปกครองรัฐ ซึ่งเห็นว่า กรณีที่บุคคลในสังคมฝ่าฝืนระเบียบ หรือข้อกำหนด ความประพฤติของสังคมที่รัฐก าหนดขึ้นแล้ว รัฐมีหน้าที่เข้าไปดูแลด้วยการลงโทษผู้กระท ามผิดนั้น

ในทางอาญา ส่วนผู้เสียหายที่ต้องเสียหายจากการกระทำ อันเป็นการฝ่าฝืนข้อก าหนดดังกล่าวควรมี สิทธิที่จะ ได้รับการชดใช้เพื่อความเสียหายที่ตนได้รับ จึงเกิดหลักการในเรื่องของสิทธิเรียกร้อง ค่าสินไหมทดแทนเพื่อ ความเสียหาย จากการกระทำละเมิด แนวความคิดเกี่ยวกับความรับผิดในทาง ละเมิดในระบบ Common Law มีสองแนวทาง คือ แนวคิดก่อนคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ถือว่า เมื่อ มีความเสียหายต้องมีการชดใช้เยียวยา แนวความคิดดังกล่าวมีพื้นฐานมาจากหลักการคุ้มครองสิทธิ ของบุคคลในอันที่จะไม่ถูกท ำให้เสียหาย จะเห็น ได้ว่า แนวความคิดดังกล่าวมุ่งตรงต่อการชดใช้ ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำ ของบุคคล ไม่ว่าบุคคล นั้นจะจงใจกระทำ หรือมิได้ใช้ ความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะวิสัยเช่นนั้น พึงมีและอาจใช้ความระมัดระวัง ได้หรือไม่ก็ตาม หากมีการกระทำอันก่อให้เกิดความเสียหายแล้วจะต้องมีการชดใช้เยียวยาแนวคิดนี้ก่อให้เกิด ทฤษฎี รั้งภัย (Theory of Risk) หรือต่อมาพัฒนาเป็นทฤษฎีความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability) ซึ่งมีหลัก ที่ว่าบุคคลต้องรับผิดไม่ว่าจะจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ อีกด้านหนึ่งถือว่า ความเสียหายนี้ จะมีผู้รับผิดชอบ ชดใช้เยียวยาได้นั้น จะต้องเกิดจากการกระทำ ของบุคคลซึ่งจงใจกระทำ ำ หรือกระทำ ลง โดยขาดความ ระมัดระวัง

๔สุวิจักขณ์ จันดาพันธ์, “ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค : ศึกษากรณีความรับ ผิดร่วมกันของผู้ประกอบการตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่ เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ ปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๑,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต,จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๐ – ๑๓

ในยุคแรกก่อนคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ กฎหมายละเมิดมุ่งคุ้มครองความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน ของบุคคล ดังนั้น ทฤษฎีความรับผิดทางละเมิดจึงมิได้เน้นที่ความจงใจหรือ ประมาทเลินเล่อแต่พิเคราะห์ถึง ความเสียหายมากกว่า และถือว่าผู้ก่อให้เกิดความเสียหายต้องรับผิด ต่อมาทฤษฎีนี้ได้รับอิทธิพลจากศาสนา อย่างมากและถือว่าผู้ละเมิดเป็นผู้ประพฤติดีศีลธรรม ไปในตัว และขยายหลักความรับผิดในทางละเมิดไปสู่ เกณฑ์ที่ต้องพิจารณาการจงใจกระทำ ำ ทำให้ ความรับผิดในละเมิดจะเกิดแต่เฉพาะกรณีละเมิดโดยจงใจกระทำ ำ หรือประมาทเลินเล่อเท่านั้น เท่ากับเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของการใช้เสรีภาพของบุคคล

ปลายศตวรรษที่ ๑๙ แนวทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดในละเมิดชัดเจนมากขึ้น ว่าจะต้องมีความผิดจึง จะมีความรับผิดได้ No Liability Without Fault หรือที่เรียกว่า Fault Theory เชื่อกันว่า เป็นแนวคิดซึ่งได้รับ อิทธิพลจากระบบการค้าเสรี Laissez-Faire และการปฏิบัติ อุตสาหกรรมในยุโรป ทฤษฎีความผิดนี้เชื่อว่าจะ ช่วยทำให้เกิดความกล้าเสี่ยงต่อการดำเนินกิจการ ต่าง ๆ มากขึ้น เพราะทฤษฎีให้รับผิดชอบโดยปราศจากความผิด นั้นขัดขวางต่อความเจริญ ทางอุตสาหกรรม เนื่องจากในทฤษฎีเดิม (รับผิดโดยไม่ต้องจงใจหรือประมาท) นั้น ถ้าความเสียหาย เกิดขึ้นจากการทำอุตสาหกรรม ผู้ประกอบกิจการต้องรับผิดโดยไม่มีข้อแก้ตัว ในปัจจุบัน ประเทศอุตสาหกรรมในยุโรปและอเมริกาต่างมองเห็นปัญหา ของการเยียวยาชดใช้เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้น จากการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น อุบัติเหตุทางรถยนต์ ความเสียหายจากการบริโภคสินค้าและบริการ กรณี เหล่านี้ผู้เสียหายต้องพิสูจน์ความผิดของผู้ละเมิด แต่เป็นการยากมากที่ผู้เสียหายจะพิสูจน์ได้ว่า ผู้ใดต้องรับผิด เพราะจงใจทำให้เสียหายหรือประมาท เลินเล่อในการผลิตสินค้าหรือให้บริการ

ดังนั้น แนวคิดเกี่ยวกับการชดเชยเยียวยาในทางละเมิดจึงย้อนกลับไปสู่ สมัยเริ่มแรก คือ เน้นความเสียหายไม่เน้นที่ความผิด เรียกว่า ทฤษฎีความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability) หลักความรับผิดเด็ดขาดนี้ได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ ความเสียหายเกิดจากการผลิตผลิตภัณฑ์ซึ่งมีความสลับซับซ้อนในการผลิต ผู้ใช้ได้รับความเสียหาย ไม่อาจพิสูจน์ถึงเหตุแห่งความเสียหายได้ว่า เป็นความผิดพลาดของผู้ใด จึงมีการนำเอาความคิดนี้ ไปบัญญัติในกฎหมายเกี่ยวกับความเสียหายอันเกิดจากยานพาหนะ หรือกฎหมายเกี่ยวกับการบิน พาณิชย์ กฎหมายเกี่ยวกับความเสียหายจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

บทที่3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นปวช.ปี ที่ 1/1 โดยใช้สื่อ Power Pointของนักเรียน ระดับชั้นปวช. 2/1-2 แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย ผู้ศึกษาใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ มีชั้น ตอนในการศึกษา ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
- 3.3 การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนระดับชั้น ปวช.ปี ที่ 2/1-2 แผนกวิชาไฟฟ้ากำลัง วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย ที่เรียนรายวิชากฎหมายแรงงาน รหัสวิชา 20001-1004

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 58 คน

3.2 วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.2.1 ศึกษาเอกสารประกอบการเรียนรายวิชากฎหมายแรงงาน รหัสวิชา 20001-1004 หรือภายในแผนกวิชาไฟฟ้ากำลัง เพื่อสร้างแบบทดสอบให้ตรงกับหลักสูตรและวัตถุประสงค์รายวิชา

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ 3 คือแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัย ได้จัดทำ ขึ้นเองตรงตามจุดประสงค์จำนวน 10 ข้อ

4.การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วยการทดสอบค่าที่ (t-test)

4.1 สถิติพื้นฐาน

4.1.1 คะแนนเฉลี่ย (สูตรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์และคณะ 2541: 30)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

4.1.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (สูตรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ และคณะ 2541: 47)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

4.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อน เรียน และหลังเรียน ใช้

การทดสอบค่าที (t-test) (สูตรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ และคณะ 2541 : 214) การทดสอบสมมติฐาน

$$t = d , df = n-1$$

$$Sd / n$$

เมื่อ n = จำนวนคู่ของการทดลอง

$$SD = \sqrt{\frac{n \sum d_i^2 - (\sum d_i)^2}{n(n-1)}}$$

d_i = ผลต่างของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างคู่ที่ i

บทที่ 4

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายพาณิชย์ของผู้เรียนระดับชั้น ปวช.2/1-2 จำนวน 58 คน สาขาวิชาการไฟฟ้ากำลัง จากแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และ แบบทดสอบ หลัง เรียน (Post-test) ปรากฏผลดัง ตารางดังต่อไปนี้

ค่าระดับ คะแนน

1-2 คะแนน	=	ไม่ดี
3-4 คะแนน	=	พอใช้
5-6 คะแนน	=	ปานกลาง
7-8 คะแนน	=	ดี
9-10 คะแนน	=	ดีมาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) (N=31 คน)

คะแนน Pre-test คะแนนผ่านเกณฑ์ 80% = 8 คะแนน แบ่งตามหน่วยการเรียนรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	0	0
2	3	10
3	5	16.67
4	7	23.33
5	12	40
6	2	6.67
7	0	0
8	1	3.33
9	0	0
10	0	0

จากตารางที่ 1 สรุปผลได้ว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนจากนักเรียน จำนวน 31 คน ผ่านเกณฑ์ 8 คะแนน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียน (Post-test) (N=31 คน)

คะแนน Pre-test คะแนนผ่านเกณฑ์ 80% = 8 คะแนน แบ่งตามหน่วยการเรียนรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	0	0
2	0	0
3	0	0
4	0	0
5	2	6.67
6	1	3.33
7	5	16.67
8	12	40
9	6	20
10	4	13.33

จากตารางที่ 1 สรุปผลได้ว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนจากนักเรียน จำนวน 31 คน ผ่าน
เกณฑ์ 8 คะแนนจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33

2. ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับชั้นปวช3 โดยใช้สื่อการสอน Power Point วิชากฎหมายพาณิชย์ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบประเมินจำแนกตาม “เพศ”

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	3	7.89
หญิง	35	92.10
รวม	38	100%

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 92.10
และเพศชายจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.89 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบประเมินจำแนกตาม “เกรดเฉลี่ยสะสม”

เกรดเฉลี่ยสะสม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 2.00	3	10
2.01-2.49	4	13.33
2.50-2.99	17	56.67
3.00-3.49	4	13.33
3.50-4.00	3	7.77
รวม	31	100

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.50-2.99 จำนวน 17คน คิดเป็น ร้อยละ 46.67 รองลงมา คือ เกรดเฉลี่ยสะสม 2.01-2.49 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ13.33 เกรดเฉลี่ยสะสม 3.00-3.49 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 น้อยกว่า 2.00 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10 เกรดเฉลี่ยสะสม 3.50-4.00 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.77 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงระดับความพึงพอใจ ข้อ 1 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา

ระดับความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด (5)	15	50
มาก (4)	10	33.33
ปานกลาง (3)	3	10
น้อย (2)	3	7.77
ควรปรับปรุง (1)	0	0
รวม	31	100

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าข้อ 1 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชา อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 50

ตารางที่ 6 แสดงระดับความพึงพอใจ ข้อ 2 เนื้อหาน่าสนใจและมีความสัมพันธ์ต่อเนื่อกัน

ระดับความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด (5)	9	30
มาก (4)	16	53.33
ปานกลาง (3)	6	17.77
น้อย (2)	0	0
ควรปรับปรุง (1)	0	0
รวม	31	100

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาน่าสนใจ และมีความสัมพันธ์ต่อเนื่อกันอยู่ ใน ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ53.33

ตารางที่ 7 แสดงระดับความพึงพอใจ ข้อ 3 เข้าใจเนื้อหาบทเรียนชัดเจน

ระดับความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด (5)	8	26.67
มาก (4)	19	63.33
ปานกลาง (3)	6	15
น้อย (2)	0	0
ควรปรับปรุง (1)	0	0
รวม	31	100

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า เข้าใจเนื้อหาบทเรียนชัดเจน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 63.33

ตารางที่ 8 แสดงความพึงพอใจ ข้อ 4 ตัวอักษรและสีที่ใช้ สื่อความหมายเข้าใจง่าย

ระดับความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด (5)	17	56.67
มาก (4)	8	26.67
ปานกลาง (3)	6	16.66
น้อย (2)	0	0
ควรปรับปรุง (1)	0	0
รวม	31	100

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ตัวอักษร และสีที่ใช้ สื่อความหมายเข้าใจง่าย อยู่ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 56.67

ตารางที่ 9 แสดงระดับความพึงพอใจ ข้อ 5 จำนวนสไลด์ในการนำเสนอเหมาะสม

ระดับความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด (5)	18	26.67
มาก (4)	3	60
ปานกลาง (3)	3	10
น้อย (2)	2	3.3
ควรปรับปรุง (1)	0	0
รวม	31	100

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า จำนวนสไลด์ในการนำเสนอเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด คิด เป็น ร้อยละ 60

ตารางที่ 10 แสดงสรุประดับความพึงพอใจของผู้เรียนด้านประสิทธิภาพการสอน โดยใช้สื่อ Power Point วิชา
กฎหมายพาณิชย์

หัวข้อแบบประเมินความพึงพอใจ	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	รวม	เฉลี่ย
1. เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของรายวิชา	15	10	3	2	0	30	4.26
2. เนื้อหาน่าสนใจและมีความสัมพันธ์ ต่อเนื่องกัน	9	16	5	0	0	30	4.13
3. เข้าใจเนื้อหาบทเรียนชัดเจน	8	19	3	0	0	30	4.16
4. ตัวอักษรและสีที่ใช้สื่อความหมาย เข้าใจง่าย	17	8	5	0	0	30	4.40
5. จำนวนสไลด์ในการนำเสนอมีความ เหมาะสม	8	18	3	1	0	30	4.03
รวม	57	71	19	3	0	150	4.21

ข้อที่ 1 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26

ข้อที่ 2 เนื้อหาน่าสนใจและมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13

ข้อที่ 3 เข้าใจเนื้อหาบทเรียนชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16

ข้อที่ 4 ตัวอักษรและสีที่ใช้สื่อความหมายเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40

ข้อที่ 5 จำนวนสไลด์ในการนำเสนอมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03

ค่าเฉลี่ยรวมระดับความพึงพอใจของผู้เรียนด้านประสิทธิภาพบทเรียน ผ่านสื่อ Power Point
รายวิชากฎหมายพาณิชย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 อยู่ในระดับเห็นชอบมาก

บทที่ 5

การวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับชั้น ปวช.ปี ที่ 2/1-2 โดยใช้สื่อการสอน Power Point เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นของนักเรียน สามารถสรุป ผลได้ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล จากการวิจัยพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ที่ดีขึ้น จากการวิจัยพบว่าหลังจากที่นักเรียนได้เรียนวิชากฎหมายแรงงาน โดยบทเรียนผ่านสื่อการ สอน Power Point สามารถเพิ่มการเรียนรู้ และเพิ่มระดับผลคะแนนดีขึ้น

สรุปผลการวิจัย สรุปผลความคิดเห็นเกี่ยวกับ สื่อการสอน Power Point เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความคิดเห็นเรื่อง ตัวอักษรและสีที่ใช้สื่อความหมายเข้าใจง่าย เฉลี่ยอยู่ระดับที่ 4.40 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก รองลงมาความคิดเห็น เรื่อง เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ รายวิชา เฉลี่ยอยู่ระดับที่ 4.26 หมายถึงมีความพึงพอใจอยู่ ในระดับมาก รองมาเรื่อง เข้าใจเนื้อหา บทเรียนชัดเจน เฉลี่ยอยู่ ระดับที่ 4.16 หมายถึงมีความพึงพอใจอยู่ ในระดับมาก รองลงมา เรื่อง เนื้อหาน่าสนใจและมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เฉลี่ยอยู่ ระดับที่ 4.13 หมายถึงมีความพึงพอใจอยู่ ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายความคิดเห็น เรื่อง จำนวนสไลด์ในการนำเสนอมีความเหมาะสม เฉลี่ยอยู่ในระดับที่ 4.03 ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนด้านประสิทธิภาพบทเรียน ผ่านสื่อ Power Point รายวิชากฎหมายพาณิชย์ เฉลี่ยอยู่ระดับที่ 4.21 ทั้งนี้สามารถสรุปความพึงพอใจของผู้เรียนด้านประสิทธิภาพบทเรียน ผ่านสื่อ ' Power Point รายวิชากฎหมายแรงงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

- อยากให้เพิ่มเติมสื่อที่เป็นวิดีโอเคลื่อนไหว เพื่อให้ที่น่าสนใจมากขึ้น
- ควรมีเอกสารประกอบการสอน